

**Latvijas Nacionālās bibliotēkas
Bibliotēku attīstības institūta**
Bibliotēkzinātnes un informācijas zinātnes literatūras lasītava (Z lasītava)
aicina iepazīties ar jaunāko profesionālo literatūru (2005.g. jūlijs-septembris)

AACR : Angļu un amerikāņu katalogizācijas noteikumi. – Rīga : Valsts aģentūra „Kultūras informācijas sistēmas”, 2005. - 1 sēj. (neiesiets). – ISBN 9984-607-52-6. (Z 025.3)

Ar v/a „Kultūras informācijas sistēmas” atbalstu izdots *AACR2 (Anglo-American Cataloguing Rules, 2nd edition)* 2002.gadā pārstrādātā izdevuma tulkojums. Noteikumi paredzēti katalogu un citu sarakstu veidošanai universālajās bibliotēkās, piemērojami arī speciālajām un arhīvu bibliotēkām. Noteikumos ietverts bibliotēku krājumos sastopamo materiālu bibliogrāfiskais apraksts un pieejas punktu nodrošināšana. Noteikumi atbilst katalogizētāja veicamo darbību secībai. 1.daļā sniegta informācija par katalogizējamās vienības bibliogrāfisko aprakstu, 2.daļā apskatīta pieejas punktu izveide un noteikšana.

Latvijas prese. 2004: statistisko materiālu krājums / sast. A.Gailīte, G.Lodziņa. – Rīga : Latvijas Bibliogrāfijas institūts, 2005. – 98 lpp. – ISBN 9984-607-66-6. (Z 002.2)

Statistiskie dati par Latvijā izdoto iespiedprodukciju liecina, ka 2004.g. 391 izdevējs laidis klajā 2591 izdevumu ar kopējo tirāžu 4,9 miljoni eksemplāru. Diagrammu, tabulu un pārskata sarakstu formā atrodama informācija par izdevniecību darbību, izdevumu sadalījumu pēc uzdevuma, tematikas, žanriem, valodām, izdevumu veidiem u.c.

Baker David. The strategic management of technology: a guide for library and information services / David Baker. – Oxford : Chandos Publishing, 2004. – XXIV, 305 p. – ISBN 1 84334 041 0. (Z 02:62)

Grāmatā atrodamas teorētiskas un praktiskas atziņas bibliotēkzinātnē un informācijā. Īpaši uzsvērtā efektīvas tehnoloģiju izmantošanas un stratēģiskās pieejas nozīme. Tehnoloģiju ieviešana un attīstība veicama pārdomāti, ņemot vērā kopējo stratēģiju, personālu, resursus un funkcijas. Darbā izvērtētas arī nākotnes perspektīvas un sniegti piemēri gan no publiskā, gan privātā sektora, kurā darbojas vairums bibliotēku un informācijas dienestu.

Fritz Deborah A. MARC21 for everyone : a practical guide / Deborah A. Fritz, Richard J. Fritz. – Chicago : American Library Association, 2003. – XVI, 188 p. – ISBN 0-8389-0842-X. (Z 025.3)

Grāmatas autori ikdienā strādā ar bibliotekāriem, palīdzot izprast *MARC* ierakstus un apmācot to veidošanā. Izdevums sastādīts kā mācību līdzeklis, kurā samērā vienkārši raksturota *MARC21* terminoloģija, lauku izmantošana u.c.. Izdevumu papildina testi un pašpārbaudes jautājumi, kā arī bibliogrāfija par *MARC21* un terminu skaidrojošā vārdnīca.

Tedd Lucy A. Digital libraries: principles and practice in a global environment / Lucy A. Tedd, Andrew Large. – München : K.G.Saur, 2005. – XIX, 280 p. – ISBN 3-598-11627. (Z 02:62)

Izdevuma mērķis ir iepazīstināt lasītāju ar digitālo bibliotēku pamatprincipiem, kā arī ilustrēt šos principus ar praktiskiem piemēriem visā pasaulē. Lai gan digitālās bibliotēkas analizējamās vairākos aspektos, autori lielāko uzmanību pievēršusi to vēsturei un kontekstam, lietotājiem, saturam, praktiskiem izmantošanas jautājumiem. Digitālo bibliotēku izveides un dizaina tehniskās nianšes nav analizētas, tomēr digitālo bibliotēku principu skaidrošanai daži jautājumi par standartiem, protokoliem, saskarni un dizainu ir iekļauti. Apskatīta arī informācijas meklēšana un pārlūkošana digitālo bibliotēku kolekcijās. Grāmata varētu interesēt ne tikai bibliotēkas, bet arī arhīvus, muzejus, mākslas galerijas.

Thorhauge Jens. Danish library policy: a selection of recent articles and papers / Jens Thorhauge. – Copenhagen : Danish National Library Authority, 2002. – 114 p. – ISBN 87-91115-22-1. (Z 02(4/9))

Dānijas Bibliotēku padomes direktora publikāciju krājums, kurā ievietotie raksti un ziņojumi publicēti 20.gadsimta deviņdesmito gadu otrajā pusē un 21.gadsimta sākumā. Rakstu krājums sniedz ieskatu par Dānijas bibliotēku sistēmu - nacionālo, zinātnisko un bērnu bibliotēku darbību, Dānijas elektronisko zinātnisko bibliotēku, žurnālu digitalizāciju, informācijas politiku un bibliotekārā darba standartizāciju. Visos rakstos akcentētas attīstības perspektīvas. Izdevums pieejams arī elektroniski Dānijas Bibliotēku padomes mājas lapā http://www.bs.dk/publikationer/english/library_policy/index.htm.

Bibliothek 2007: Strategiekonzept. – Gütersloh : Bertelsmann Stiftung, 2004. – 40 S. – ISBN 3-89204-703-0. (Z 02(4/9))

Vācijas bibliotekāru apvienības (*BDI*) un institūcijas *Bertelsmann Stiftung* kopīgi izstrādātā projekta *Bibliothek 2007* stratēģiskā koncepcija. Pamatojoties uz pašreizējās situācijas analīzi Vācijas bibliotēkās un labāko ārvalstu pieredzi, sniegti ieteikumi bibliotēku nozares attīstībai, jo atzīts, ka pašreizējā bibliotēku politika un plānošana nav pietiekami visaptveroša. Teksts pieejams arī elektroniskajā adresē vācu valodā <http://www.bibliothek2007.de>.

Jele Harald. Wissenschaftliches Arbeiten in Bibliotheken / Harald Jele. – München : R.Oldenbourg Verlag, 2003. – 145 S. – ISBN 3-486-27327-2. (Z 02:001)

Grāmata paredzēta kā palīglīdzeklis studentiem. Tās galvenā tēma atspoguļota nosaukumā – Zinātniskie darbi bibliotēkās. Zinātnisko darbu izstrāde analizēta vispusīgi – sākot ar to struktūru un beidzot ar darba organizācijas formām un kritērijiem.

Актуальные проблемы теории и истории библиофильства. - Санкт-Петербург : РНБ, 2003. – 120 с. – ISBN 5-8192-0177-9. (Z 09)

Jau 9.bibliofilijas starptautiskā konference veltīta Sanktpēterburgas 300 gadu jubilejai. Tādēļ vienā nodaļā izdalīti referāti par personībām, kolekcijām un atsevišķiem

izdevumiem, kuri saistīti ar Krievijas Ziemeļu galvaspilsētu. Bibliofilijas teorijas, metodikas un vēstures nodaļā iekļauti referāti arī par Latvijas, Lietuvas un Igaunijas grāmatnieku darbību.

Библиотечное обслуживание полиэтнического населения региона: Этнологическая грамотность библиотекаря. - Санкт-Петербург : РНБ, 2003. – 91 с. – ISBN 5-8192-0181-7. (Z 024.1 (03))

Izdevumā skaidroti nozares un starpnozaru termini, kas saistīti ar kultūras dzīvi un bibliotēku darbu daudznacionālā vidē.

Ванеев А. Н. Методическое обеспечение библиотечной деятельности / А.Н.Ванеев. – Москва : Профиздат, 2002. – 139 с. – ISBN 5-88283-034-6. (Z 024.5)

Mācību līdzeklis paredzēts studentiem mācību kursa „Bibliotēku darba vadība” apgūvē. Aplūkoti metodiskā darba virzieni un funkcijas, metodiskās uzraudzības jautājumi, konsultatīvā palīdzība bibliotekāriem, bibliotēku inovatīvā darbība, darbinieku kvalifikācijas paaugstināšana, metodisko dienestu darba organizācija. Izstrādājot grāmatu, ņemta vērā akcentu maiņa no *metodiskās vadības* uz *metodisko darbu*.

Володин Б. Ф. Научная библиотека в контексте научной, образовательной и культурной политики (Исторический опыт Германии) / Б. Ф. Володин. - Санкт-Петербург : РНБ, 2002. – 200 с. – ISBN 5-8192-0151-5. (Z 02(09))

Katras valsts bibliotēkas, kaut aktīvas starptautiskajā sadarbībā, veikušas specifisku, tikai sev raksturīgu attīstības ceļu. Unikālas ir Vācijas zinātniskās bibliotēkas, kuru fenomens aplūkots Krievijas bibliotēku attīstības kontekstā. Apskatīta arī citu Eiropas un Ziemeļamerikas valstu vēsturiskā pieredze un dažādas koncepcijas par zinātniskajām bibliotēkām.

Гениева Екатерина. Трудная дорога к храму: судьбы российских библиотек на рубеже веков / Екатерина Гениева. – Москва : Текст, 2004. – 189 с. – ISBN 5-7616-0422-9. (Z 02)

Grāmatā iekļautas Krievijas Ārzemju literatūras bibliotēkas direktores pārdomas par bibliotēku likteni, attīstību un pārtapšanu par pasaules kultūras tikšanās centriem.

Голубева О.Д. Н. Я. Марр / О.Д.Голубева. - Санкт-Петербург : РНБ, 2002. – 280 с. – ISBN 5-8192-0134-5. (Z 02(092))

Grāmata par akadēmiķi Nikolaju Marru – vienu no Krievijas Nacionālās bibliotēkas direktoriem padomju varas periodā (1924-1930).

Грин Ц. И. Публичная библиотека глазами современников (1917-1929) : Хрестоматия / Ц. И. Грин, А. М. Третьяк. - Санкт-Петербург : РНБ, 2003. – 624 с. – ISBN 5-8192-0161-2. (Z 027(470.23))

Izdevums par Krievijas Nacionālās bibliotēkas vēsturi politiskās un kultūras dzīves kontekstā pirmajos desmit gados pēc revolūcijas. Hronoloģiski kārtotajos (1917.-1918.; 1918.-1920.; 1921.-1929.) dokumentos, atmiņās, vēstulēs, avīžu un žurnālu rakstos atainoti spilgtākie tā laika notikumi un krievu inteliģences pārstāvji.

Збаровская Н. В. Выставочная деятельность публичных библиотек / Н. В. Збаровская. - Санкт-Петербург : Профессия, 2004. – 224 с. – ISBN 5-93913-060-7. (Z 021.7)

Izstāžu veidošana bibliotēkā ir viens no bibliotēkā darba virzieniem ar izglītojošu, informatīvu vai izklaides mērķi. Izdevumā aplūkoti izstāžu veidošanas teorētiskie jautājumi un praktiskie aspekti: dokuments kā eksponējams objekts, izstāžu organizēšanas metodika, noformējums, uztveres problēmas, IT izmantošana.

Коллекция «Россика» В Российской национальной библиотеке: вопросы раскрытия. - Санкт-Петербург : РНБ, 2002. – 64 с. – ISBN 5-8192-0125-6. (Z 027(470.23))

Krājumā iekļauti zinātnisko lasījumu materiāli, veltīti šim unikālajam krājumam. Fonds analizēts pēc valodas principa, sniegta vēsturisko avotu atlase pēc noteiktas tēmas, īpaši vērtīgu eksemplāru raksturojums, atsevišķu kolekciju apraksts. Zinātniskie lasījumi organizēti, atzīmējot vērtīgā krājuma izveides 150.gadadienu.

Копылов В. А. Информационное право: вопросы теории и практики / В. А. Копылов. – Москва : Юристъ, 2003. – 621 с. – ISBN 5-7975-0593-2. (Z 02:34)

Cilvēces attīstības vēsturē iezīmējušās četras informācijas revolūcijas, ko veicinājušas rakstība, grāmatiespiešana, elektrība un radio, un datortehnika. Katra no tām ieviesa radikālas pārmaiņas informācijas aprītē. Šodien cilvēce iesaistīta piektajā informācijas revolūcijā, saistītā ar globāliem informācijas un telekomunikāciju tīkliem, kas ietekmē gan katru cilvēku atsevišķi, gan sabiedrību kopumā. Vienotajā pasaules informācijas telpā tiek integrēti tehniskie līdzekļi, komunikācijas, informācija. Tajā aktīvi iesaistās juridiskās un fiziskās personas, valsts un pašvaldību iestādes. Nepārtraukti pieaug apstrādājamās informācijas apjoms, rodas jaunas informācijas izveides, pārraides, izplatīšanas, meklēšanas, saņemšanas un izmantošanas iespējas. Informācija kļuvusi gan par apjomīgu resursu, gan precī, gan spēcīgu ieroci. Veidojoties informācijas sabiedrībai, par tās tiesisko bāzi kļūst informācijas tiesības – kompleksa tiesību nozare, kas nodrošina attiecību tiesisko regulēšanu informācijas sfērā. Monogrāfijā informācijas tiesības aplūkotas no vairākiem aspektiem – kā lietišķa juridiska zinātne, kā kompleksa tiesību nozare, kā mācību disciplīna.

История библиотек: исследования, материалы, документы. Вып. 4. - Санкт-Петербург : РНБ, 2002. – 316 с. – ISBN 5-8192-0128-0. (Z 02(09))

Krājumā ietverti materiāli par Krievijas un ārvalstu bibliotēku vēsturi. Turpināti pētījumi par Krievijas Nacionālās bibliotēkas vēsturi, publiskajām bibliotēkām pirmsrevolūcijas Krievijā. Atsevišķos materiālos aplūkoti dažādu bibliotēku un bibliofilu krājumi, analizēts bibliotēku darbs Otrā pasaules kara un pēckara periodā.

История библиотечного, книжного и архивного дела Санкт-Петербурга. - Санкт-Петербург : РНБ, 2003. – 312 с. – ISBN 5-8192-0178-7. (Z 02(09))

Materiālu krājums ietver ap 70 informatīvu un pētniecisku ziņojumu, kas veltīti dažādiem notikumiem bibliotēku, arhīvu un izdevniecību vēsturē, personībām, valsts un privāto kolekciju krājumiem. Kopumā izdevums satur daudz faktogrāfiskas informācijas, kas veido pamatu tālākiem Sanktpēterburgas bibliotēku, izdevniecību un arhīvu darba vēstures pētījumiem. Daudzie ziņojumi tematiski grupēti vairākās daļās:

- Pēterburgas – Petrogradas – Ļeņingradas bibliotēkas
- kolekcijas un bibliofilu krājumi
- arhīvu darbs
- grāmatniecība
- grāmatu krājumu vēsture
- Publiskā bibliotēka: cilvēki un grāmatas.

Леликова Н. К. Становление и развитие книговедческой и библиографической наук в России в XIX – первой трети XX века / Н. К. Леликова. - Санкт-Петербург : РНБ, 2004. – 415 с. – ISBN 5-8192-0190-6. (Z 002.2(09))

Izdevumā aplūkota grāmatniecības un bibliogrāfijas zinātnes attīstība Krievijā no 19.gs. sākuma līdz 20.gs. trīsdesmito gadu vidum. Abas minētās jomas analizētas kompleksi – kā zinātne par grāmatu kopumā. Sniegts vēsturisks atskats uz situāciju līdz 20.gs. sākumam, raksturota grāmatzinātne Krievijā 19.gs. un 20.gs. sākumā, zinātniskās domas virzieni 20.gs. divdesmitajos gados (ārzemju koncepcijas, Krievijas speciālistu viedokļi, Ukrainas zinātnieku atziņas), kā arī bibliogrāfijas zinātne grāmatniecības sistēmā.

Мак-Люэн Маршалл. Галактика Гутенберга: сотворение человека печатной культуры. – Киев : Ника-Центр, 2003. – 431 с. – ISBN 966-521-224-9. (Z 02)

Grāmata ir viens no nozīmīgākajiem Kanādas zinātnieka, literatūras pētnieka, sociologa un kulturologa darbiem. 1962.g. publicētajā „Gūtenberga galaktikā” kā mozaīkā skatītas vēsturiskas problēmas no rakstības aizsākumiem līdz internetam. Vairākas autora hipotēzes kļuvušas par mūsu civilizācijas atziņām.

Публичные библиотеки в зарубежных странах. - Санкт-Петербург : ИФЛА/РБА, 2003. – 112 с. – ISBN 5-8192-0165-5. (Z 027(4/9))

Krājumā iekļauti informatīvi materiāli par publisko bibliotēku darbu 16 Eiropas, Amerikas un Āzijas valstīs, to stāvokli 21.gs. sākumā (2000.-2003.) un attīstības perspektīvām. Bibliotēku darbiniekiem praktiskiem mērķiem varētu noderēt pielikumi, kas izmantojami stratēģisko plānu, attīstības programmu, bibliotēkas politiku, kā arī dažādu normatīvu dokumentu izstrādē.

Ретроспективная национальная библиография Российской Федерации. - Санкт-Петербург : РНБ, 2002. – 52 с. – ISBN 5-8192-0137-х. (Z 021)

Izdevumā iekļauta Krievijas Federācijas retrospektīvās nacionālās bibliogrāfijas nolikums un programma (mērķi, uzdevumi, nozīme, projekti) līdz 2010.gadam. Šie

dokumenti reglamentē retrospektīvās nacionālās bibliogrāfijas sistēmas attīstību, teorētiskos un organizatoriskos principus, juridiskās normas.

Формирование информационной культуры личности в библиотеках и образовательных учреждениях / Н. И. Гендина и др. – Москва : Школьная библиотека, 2003. – 295 с. – ISBN 5-902300-03-7. (Z 025.5)

Izdevumā atklāti informacionālās kultūras veidošanās koncepcija un attīstības faktori. Tiek piedāvāts mācību programmas kurss „Informacionālās kultūras pamati”, izklāstīti personības informacionālās kultūras līmeņa noteikšanas veidi, kā arī sekundāro informācijas līdzekļu (anotācijas, referāti, apskati) sagatavošanas jautājumi.

Эко Умберто. Как написать дипломную работу / Умберто Эко. – Санкт-Петербург : Simposium, 2004. – 300 с. – ISBN 5-89091-257-7. (Z 02:001)

Itāļu rakstnieka, profesora, daudzu universitāšu goda doktora grāmata adresēta galvenokārt studentiem un vecāko klašu audzēkņiem darbu izstrādei humanitārās zinātnēs. Tajā apkopoti autora ieteikumi problēmas izvirzījumam, atvēlētā laika sadalījumam, literatūras atlasei, avotu analīzei, teksta izklāstam un darba noformēšanai.

Sast. Ilze Pētersone
LNB BAI Z lasītava
Tērbatas iela 75, Rīga
Tel. 7312808, fakss 7312807
e-pasts: ilzepe@lnb.lv
zlasitava@lnb.lv